

10. Начин на живот и идентичност

Да бъдеш Циганин или Чергар е факт, който се осъзнава, чувства и се живее с него. Начинът на живот и изкуството да се живее са основани върху променливи и нетрайни начини да оставаш неуловим и да не може да бъдеш описан. Съдържанието — определени културни или материални белези — не играе съществена роля: типично циганското или типично чергарското зависи преди всичко от начина на неговото използване в контекста на съответното цяло; то е състояние на духа, а не белег или произход. Неговите културни и материални елементи често пъти представляват заемки от макрообществото. В Италия някои *Хорахане Рома* използват сръбска родова терминология за кръвното родство и гръцка за природеното родство и то при положение, че лексиката им е изключително от индийски произход; тяхната нормативна система пък е копие на традиционната албанска нормативна система. Някои *Калдераши* използват румънска родова терминология за кръвното родство и гръцка за природеното отново върху обща индийска основа; техните погребални ритуали са копие на погребалните ритуали от района на Балканите. Въпреки това двете групи са типично цигански и традиционни. Посочените примери достатъчно добре показват, че съзнателно поддържаните в социалните отношения заемки и различия не ни позволяват да говорим за единна по съдържание циганска култура. Независимо от заемките и въпреки техния така или иначе „циганизиран“ от оригиналната употреба произход, съществува един общ и неповторим „цигански“ начин на живот. Дрехите, домът, караваната, житейските и погребалните ритуали, музиката и поминъка са обединени около тази обща основа. Трудно би се намерил някой, който да имитира в професионалната област, въпреки, че това е *a priori* най-материалната от всички области, калайджията *калдераш*, цигуларя *синто*, търговеца на коне *кало* или панаирджията *мануш*.